

Europos ombudsmeno specialus pranešimas Europos Parlamentui remiantis rekomendacijos Europos kovos su sukčiavimu tarnybai projektu dėl skundo 2485/2004/GG

Specialioji ataskaita

Byla 2485/2004/(PB)GG - **Atidaryta** 06/09/2004 - **Rekomendacijos** 02/02/2005 - **Specialioji ataskaita** 06/09/2004 - **Sprendimas** 24/05/2005

(Parengta pagal Europos ombudsmeno statuto 3 straipsnio 7 dalį [1])

Ižanga

Ombudsmenas mano, kad aptariama byla iškelia svarbų klausimą dėl principo, kuris lemia piliečių pasitikėjimą ES institucijomis ir įstaigomis. Piliečiai turėtų pasitikėti ombudsmeno tyrimų tikslumu ir išbaigtumu. Jei institucija ar įstaiga pateikė ombudsmenui netikslios ir klaidinančios informacijos, ji turėtų būti pasirengusi viešai pripažinti šį faktą, kad būtų pašalintas nesusipratimas. Šioje byloje Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) atmetė ombudsmeno rekomendacijos, kad tarnyba turėtų pripažinti pateikusi ombudsmenui netikslų ir klaidinančių tvirtinimų, projektą. Todėl ombudsmenas mano, kad šis klausimas turėtų būti perduotas svarstyti Europos Parlamentui.

Skundas

Pagrindiniai faktai

Iki 2004 m. skundo pareiškėjas (vokiečių žurnalistas) buvo vokiečių savaitraščio *Stern* korespondentas Briuselyje. 2002 m. vasario 28 d. ir kovo 7 d. išspausdintuose dviejuose straipsniuose laikraštis paskelbė tam tikrus kaltinimus dėl tariamų pažeidimų, apie kuriuos buvo pareikšta ES pareigūno p. Paul van Buitenen ataskaitoje, ir Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (*angl. k.* OLAF) atliktus tyrimus dėl šių kaltinimų. Straipsniai buvo pagrįsti p. van Buitenen ataskaita ir laikraščio gautais konfidencialiais OLAF dokumentais. Skundo pareiškėjo teigimu, šių dokumentų kopijų tuo metu nebuvo gavęs joks kitas laikraštis.

2002 m. kovo 27 d. OLAF paskelbė pranešimą spaudai, kuriame pažymėjo, kad „kažkoks žurnalistas“ gavo kai kuriuos dokumentus, susijusius su tyrimu dėl p. van Buitenen iškeltų klausimų, ir kad OLAF, vadovaudamasi Reglamentu (EB) Nr. 1073/1999 [2], nusprendė pradėti vidaus tyrimą dėl įtarimo dėl konfidencialių duomenų atskleidimo. Pagal pranešimą spaudai į šį vidaus tyrimą taip pat bus įtrauktas tyrimas dėl įtarimo, kad minėti dokumentai buvo gauti „sumokėjus valstybės tarnautojui“. [3] 2002 m. balandžio 4 d. laikraštis *European Voice* citavo OLAF atstovą spaudai, kuris pareiškė, kad OLAF „buvo pateikti *prima facie* įrodymai, kad užmokestis galėjo būti sumokėtas“.

Skundo pareiškėjas ir jo laikraštis pareiškė manantys, kad OLAF pranešime spaudai nurodytas kaltinimas dėl kyšininkavimo turėtų būti vertinamas kaip jiems pareikštas kaltinimas, nors šiame pranešime spaudai konkreti pavardė nebuvo paminėta. Skundo pareiškėjo teigimu, šis kaltinimas buvo nepagrįstas. Skundo pareiškėjas taip pat teigė manantis, kad OLAF byla buvo pagrįsta vien tik gandai.

Esant šioms aplinkybėms, skundo pareiškėjas nurodė vidinį elektroninio pašto laišką, kurį p. B (OLAF atstovas spaudai) išsiuntė OLAF personalui 2002 m. balandžio 11 d. Šiame elektroninio pašto laiške p. B pažymėjo, kad vieninteliai faktai, kuriais tuo metu buvo neabejojama, buvo tai, kad konfidencialus OLAF dokumentas buvo neteisėtai atskleistas spaudai ir kad sklاندė gandai, jog už šį dokumentą buvo sumokėta, ir net buvo nurodyta sumokėta kaina: „sklandė gandai apie OLAF ir Europos Komisiją, kad už šiuos dokumentus buvo „sumokėta“ (net nurodant kainą...)“ (*pranc. k. „qu'il y avait des 'rumeurs' qui circulaient autour de l'OLAF et autour de la Commission européenne selon lesquelles ces documents auraient même été 'payés' (avec même l'indication d'un montant...)*“).

2002 m. liepos 29 d. laišku skundo pareiškėjas paprašė OLAF atšaukti savo 2002 m. kovo 27 d. pranešimą spaudai arba pranešti visuomenei, kad tarnyba neturėjo jokio pagrindo įtarti jį ir laikraštį. Be to, skundo pareiškėjas pažymėjo, kad, sprendžiant iš Komisijos atsakymo į rašytinį Europos Parlamento nario klausimą, atrodo įmanoma, kad OLAF kontroliavo ar leido kontroliuoti savo personalo elektroninio pašto laiškus ir telefono skambučius, taip siekdama nustatyti galimus šaltinius, kuriais naudojosi laikraštis, todėl jis prašė OLAF patvirtinti, kad ji niekada nekontroliavo telefonu ar elektroniniu paštu palaikomų jo ryšių su OLAF personalu. Galiausiai skundo pareiškėjas prašė nurodyti, kokius jo asmens duomenis OLAF gavo, jei tokia kontrolė buvo vykdoma.

2002 m. rugpjūčio 22 d. atsakyme OLAF nurodė, kad savo pranešime spaudai neminėjo nei skundo pareiškėjo, nei jo laikraščio, ir kad atsakymo rengimo metu nenumatoma skelbti jokio kito pranešimo spaudai šiuo klausimu. Be to, ji pabrėžė, kad OLAF visada garantuoja, kad jos taikomi tyrimo būdai atitinka įstatymus, ir pridūrė, kad

„mūsų tarnyba neturi jokių jūsų asmens duomenų, išskyrus jūsų darbovietės adresą, telefono numerį ir kt.“

2002 m. spalio 22 d. skundo pareiškėjas kreipėsi į ombudsmeną (skundas 1840/2002/GG). Savo skunde jis iš esmės pateikė šiuos įtarimus:

(1) OLAF pasielgė neteisingai, savo 2002 m. kovo 27 d. pranešime spaudai ir komentaruose *European Voice* pavišiusi įtarimus dėl kyšininkavimo, kurie, kaip reikėjo suprasti, buvo skirti skundo pareiškėjui ir jo laikraščiui.

(2) OLAF negalėjo pateikti atsakymo į visus klausimus, nurodytus skundo pareiškėjo 2002 m. liepos 29 d. laiške.

Skundo pareiškėjas tvirtino, kad OLAF turėtų atšaukti įtarimus dėl kyšininkavimo. Pageidautina, kad tai būtų padaryta tokiu pat būdu, kaip jie buvo pareikšti, tai yra pranešimu spaudai ir atskiru *European Voice* pranešimu. Jis taip pat tvirtino, kad OLAF turėtų pateikti išsamų atsakymą į jo 2002 m. liepos 29 d. laiške pateiktus klausimus.

OLAF nuomonė

2002 m. gruodžio 10 d. išsiųstoje savo nuomonėje OLAF atmetė skundo pareiškėjo kaltinimus, *inter alia*, pateikdama šias pastabas:

„OLAF niekada nespėliojo, kuris žurnalistas (-ai) ar kuri žiniasklaidos organizacija (-os) galėjo sumokėti OLAF ar kitiems ES pareigūnams už konfidencialius dokumentus. OLAF pažymi, kad [skundo pareiškėjas] nepateikė jokių įrodymų, kurie pagrįstų jo tvirtinimą, kad jis buvo vienintelis žiniasklaidos atstovas, turėjęs aptariamus dokumentus tuo metu, kai OLAF pradėjo tyrimą. Priešingai, esama įrodymų, kad kitos žiniasklaidos organizacijos buvo gavusios tuos pačius dokumentus. OLAF atmeta [skundo pareiškėjo] kaltinimą, kad iš prielaidų, jog galėjo būti sumokėtas užmokestis, turi būti daroma išvada, kad tai skirta jam ir jo darbdaviams. OLAF žiniomis, vienintelės spaudos spėlionės dėl tokių dalykų išprovokavo paties savaitraščio *Stern* pareiškimai aptariamam klausimui“.

Komentuodama 2002 m. liepos 29 d. laišką, OLAF laikėsi nuomonės, kad ji negali laisvai svarstyti tyrimo būdų, kurie taikomi vykstančiam tyrimui, ypač galimų stebėjimo priemonių taikymo pokalbiams elektroniniu paštu ir telefonu. Ji taip pat pareiškė:

„Kaip pripažįsta [skundo pareiškėjas], OLAF atsakė į jo klausimus dėl jos turimų su juo susijusių asmeninių duomenų“.

OLAF atsakymas į prašymą pateikti papildomos informacijos

Gavęs ir išnagrinėjęs skundo pareiškėjo pastabas, ombudsmenas paprašė OLAF: 1) paaiškinti, konkrečiai atsižvelgiant į skundo pareiškėjo pastabose pateiktus įrodymus, kodėl ji manė, kad nuoroda į „kažkokį“ žurnalistą jos 2002 m. kovo 27 d. pranešime spaudai reiškė arba galėjo reikšti kitus asmenis; 2) pakomentuoti skundo pareiškėjo argumentą, kad OLAF byla buvo pagrįsta tik gandai.

Savo 2003 m. kovo 24 d. atsakyme OLAF pateikė šiuos paaiškinimus:

„Tai, kad nuoroda į „kažkokį“ žurnalistą yra neutrali ir nereiškia jokio konkretaus asmens, pagrindžia tai, kad iki 2002 m. kovo 27 d. OLAF pranešimo spaudai paskelbimo straipsnius, kurie buvo pagrįsti tuo pačiu vidaus dokumentu, kurį savo 2002 m. vasario 28 d. straipsnyje paminėjo skundo pareiškėjas, realiai išspausdino kiti žurnalistai. Pavyzdžiui, *Le Monde* 2002 m. kovo 3 d. išspausdino straipsnį, pavadintą „Pažeidimams Briuselio Komisijoje tirti pradėti keturi tyrimai“, kuriame paminėjo OLAF vidaus dokumentus (įskaitant aptariamą dokumentą). Leidinys pranešė apie trijų buvusių OLAF (OLAF) pareigūnų veiklos tyrimą. 2002 m. kovo 22 d. naujienų agentūra „Belga“ pranešė apie OLAF vykdomą Komisijos statybos politikos tyrimą ir paminėjo OLAF vidaus dokumentus (įskaitant aptariamą dokumentą). 2002 m. kovo 26 d. ta pati naujienų agentūra „Belga“ pranešė, kad Europos Parlamento Biudžeto kontrolės komiteto (*angl. k. COCOBU*) pirmininkė p. Diemut Theato skundėsi, kad yra „nepriimtina, jog *spaudos atstovai* turi konfidencialią OLAF ataskaitą apie naujausius Paul van Buitenen išaiškintus faktus, o mes jos neturime“ (kursyvas mūsų). Taigi, remiantis vien tik šiais leidiniais, galima teigti, kad nuoroda į „kažkokį“ žurnalistą galėjo reikšti skundo pareiškėją, šiuos straipsnius parašiusius žurnalistus ar kitus p. Theato paminėtus žurnalistus. Iš tikrųjų ši nuoroda galėtų reikšti bet kokį kitą žurnalistą, nes OLAF nepareiškė, kad tyrimas yra susijęs su kokia nors konkrečia medžiaga, kuri jau buvo paskelbta“.

OLAF taip pat padarė šį pareiškimą:

„Pono [B.] 2002 m. balandžio 11 d. elektroniniame laiške OLAF personalui nustatyti du faktai:

* Žurnalistai turėjo tarnybos vidaus informacijos, kurios jie negavo oficialiais kanalais, ir

* tarnyboje ir bendrai Komisijoje sklandė „gandai“, kad už šiuos dokumentus galėjo būti sumokėta (net buvo nurodoma kaina).

(...) Dėl antrojo [iš prieš tai minėtų faktų] OLAF iš patikimų šaltinių, įskaitant Europos Parlamento narius, gavo informacijos, kad už dokumentus galėjo būti sumokėta. Su tokiu užmokesčiu nebuvo susietas joks konkretus žurnalistas ar asmuo. Vadovaudamasi šiais faktais, OLAF pradėjo vidaus tyrimą, siekdama nustatyti, ar ši informacija gali būti pagrįsta“.

Ombudsmeno sprendimas dėl skundo 1840/2002/GG

Remdamasis turimais įrodymais, ombudsmenas priėjo išvadą, kad minėtą pranešimą spaudai reikėtų suprasti kaip nuorodą į skundo pareiškėją ir kad OLAF nepateikė jokių įrodymų šiame pranešime pareikštam kaltinimui pagrįsti. Todėl ombudsmenas pateikė OLAF rekomendacijos projektą, pagal kurį OLAF turėtų apsvarstyti paskelbtų įtarimų dėl kyšininkavimo atšaukimą, nes jie gali būti suprasti kaip skirti skundo pareiškėjui.

OLAF savo išsamioje nuomonėje pranešė ombudsmenui pritarusi rekomendacijos projektui ir 2003 m. rugsėjo 30 d. paskelbusi naują pranešimą spaudai. Tačiau šiame pranešime spaudai

buvo pateikta tokia formuluotė: „OLAF tyrimai dar nėra baigti, tačiau ligi šiol OLAF negavo įrodymų, kad toks užmokestis buvo sumokėtas“.

Ombudsmenas mano, kad tokiu būdu OLAF netinkamai įgyvendino jo rekomendacijos projektą. Savo 2003 m. lapkričio 20 d. sprendime, kuriuo buvo užbaigta byla, ombudsmenas pateikė tokią kritišką pastabą: „OLAF, toliau teikdama nepakankamais ir visuomenei nagrinėti neprieinamais faktais pagrįstus įtarimus dėl kyšininkavimo, peržengė šiais veiksmais siekiamų tikslų proporcingumo ribas. Tai yra netinkamo administravimo atvejis“.

Tolesni įvykiai

2004 m. kovo 19 d. Belgijos prokuratūra atliko kratą skundo pareiškėjo biure bei namuose Briuselyje ir konfiskavo daugybę dokumentų. Vėliau paaiškėjo, kad ši tyrimo priemonė buvo pagrįsta informacija, kurią 2004 m. vasario 11 d. [4] OLAF persiuntė Belgijos ir Vokietijos institucijoms.

Dabartinis skundas

Savo dabartiniame skunde ombudsmenui skundo pareiškėjas pažymėjo gavęs bylos, kurią OLAF 2004 m. vasario 11 d. pateikė Belgijos ir Vokietijos institucijoms, kopijas.

Skundo pareiškėjo teigimu, iš tam tikrų dokumentų paaiškėjo, kad OLAF 2002 m. pradėtas tyrimas buvo pagrįstas įtarimais, kuriuos 2002 m. kovo mėnesį pareiškė žurnalistas p. G. Taigi skundo pareiškėjas mano, kad OLAF pareiškimas ombudsmenui byloje 1840/2002/GG, kad „su tokio užmokesčio mokėjimu nebuvo susietas joks konkretus žurnalistas ar asmuo“, buvo aiškiai melagingas ir kad šiuo pareiškimu OLAF bandė suklaidinti ombudsmeną. Jis taip pat pareiškė, jog yra akivaizdu, kad OLAF jau 2002 m. kovo mėnesį turėjo (neteisingų) su jo asmeniu susijusių duomenų. Todėl skundo pareiškėjas mano, kad priešingas OLAF pareiškimas, pateiktas jos 2002 m. rugpjūčio 22 d. laiške, kurį ji paminėjo savo nuomonėje apie skundą 1840/2002/GG, buvo neteisingas. Jis taip pat pareiškė, kad savo pareiškimuose Belgijos ir Vokietijos institucijoms 2004 m. vasario 11 d. OLAF tikino, kad skundo pareiškėjas buvo vienintelis žurnalistas, turėjęs konfidencialų OLAF dokumentą. Skundo pareiškėjas teigė, kad OLAF taip gynė savo požiūrį, kurį kategoriškai neigė savo nuomonėje dėl skundo 1840/2002/GG, ir todėl pareiškimai, kuriuos OLAF padarė šioje byloje, buvo klaidinantys. Skundo pareiškėjas, 2003 m. kovo 24 d. laiške ombudsmenui komentuodamas OLAF pareiškimą, kad ji „gavo informacijos iš patikimų šaltinių, įskaitant Europos Parlamento narius, kad už dokumentus galėjo būti sumokėtas užmokestis“, paminėjo pareiškimą, kurį 2004 m. balandžio 7 d. OLAF pareigūnas p. B [5] padarė Europos Parlamento Biudžeto kontrolės komitete. Pagal šį pareiškimą p. B neturėjo „jokio supratimo“ iš kur atsirado įtarimas, kad informacija buvo gauta iš Europos Parlamento narių; p. B paminėjo galimybę, kad tai galėjo būti „gandas“. Skundo pareiškėjo nuomone, p. B prielaida neatrodė nepagrįsta, todėl OLAF, paminėdama gandus kaip faktus, suklaidino ombudsmeną.

Taigi skundo pareiškėjas įtaria, kad, vykstant skundo 1840/2002/GG tyrimui, OLAF pateikė neteisingos informacijos, kuria siekė suklaidinti Europos ombudsmeną ir paveikti tyrimą. Todėl

jis prašo ombudsmeno atnaujinti savo tyrimą ir apsvarstyti būtinybę pateikti Europos Parlamentui specialų pranešimą.

Skundo pareiškėjo 2004 m. rugsėjo 9 d. laiškas

2004 m. rugsėjo 9 d. skundo pareiškėjas persiuntė ombudsmenui raštą, kuriuos 2004 m. vasario 11 d. OLAF nusiuntė Belgijos ir Vokietijos prokurorams [6] , kopijas.

Šiose pastabose OLAF padarė tokius dabartinei bylai svarbius pareiškimus:

- Nėra pagrindo abejoti, kad skundo pareiškėjas turėjo tam tikrus dokumentus, kai rašė du straipsnius, kuriuos savaitraštis *Stern* išspausdino 2002 m. vasario 28 d. ir kovo 7 d.
- 2002 m. kovo 22 d. OLAF direktorius p. I gavo informacijos, kad skundo pareiškėjas kažkam iš OLAF sumokėjo 8 000 eurų už kai kuriuos dokumentus, susijusius su p. van Buitenen klausimu. P. I tai nurodė tą pačią dieną parengtame rašte. Šios informacijos šaltinis buvo vokiečių žurnalistas p. G.
- Taip pat 2002 m. kovo 22 d OLAF atstovas spaudai p. B susitiko p. G. Remiantis informacija apie šį pokalbį (šį raštą p. B parengė tą pačią dieną) p. G jam pasakė, kad vienas p. G draugas ir kolega iš savaitraščio *Stern* jam pranešė, kad skundo pareiškėjas sumokėjo kažkam iš OLAF už tam tikrus dokumentus.
- Taip gauta informacija buvo anonimiškai panaudota 2002 m. kovo 27 d. pranešime spaudai.

Tyrimas

OLAF nuomonė

OLAF, išsakydama savo nuomonę, pateikė tokias pastabas:

Dėl OLAF pareiškimų dėl 2002 m. kovo 27 d. pranešimo spaudai

Teiginiais dėl 2002 m. kovo 27 d. pranešimo spaudai, kuriuos OLAF padarė savo pareiškimuose, susijusiuose su byla 1840/2002/GG, buvo tiksliai paaiškinta, kodėl nuoroda į „kažkokį žurnalistą“ galėjo reikšti bet kurį iš kelių žurnalistų, išspausdinusį straipsnius, kurie parodė, kad žurnalistai turi aptariamus konfidencialius dokumentus. Priešingai, 2004 m. vasario 11 d. laiškuose šalių prokurorams buvo išdėstyta visa informacija, kurią OLAF gavo atlikdama vidaus tyrimą dėl informacijos, susijusios su „dalykais, dėl kurių gali būti iškelta baudžiamoji byla“, kaip reikalaujama vadovaujantis Reglamento (EB) Nr. 1073/99 10 straipsnio 2 dalimi, nutekėjimo. Į tą informaciją buvo įtraukti įvairūs veiksniai, kuriais vadovaujantis buvo padaryta išvada, kad skundo pareiškėjas gavo su aptariamu dalyku susijusių dokumentų kopijas ir kad savaitraštis *Stern* galėjo sumokėti tam tikrą pinigų sumą Europos institucijų darbuotojams.

Tačiau laiškuose nebuvo pareikšta, kad skundo pareiškėjas aiškiai buvo vienintelis su aptariamu dalyku susijusius dokumentus turėjęs asmuo.

Detalios informacijos apie tyrimo išvadas atskleidimas šalių prokurorams 2004 m. vasario 11 d. laiškuose nėra susijęs su OLAF pareiškimų ombudsmenui dėl 2002 m. kovo 27 d. pranešimo spaudai tikslumu. OLAF niekada viešai neatskleidė informacijos, kurią ji pateikė tuose laiškuose šalies prokurorams. Taigi OLAF pareiškimai ombudsmenui dėl minėto pranešimo spaudai nebuvo klaidinantys.

Dėl 2002 m. rugpjūčio 22 d. OLAF laiško

Skundo pareiškėjo 2002 m. liepos 29 d. laiške buvo prašoma patvirtinti, ar OLAF kuriuo nors metu taikė kokias nors stebėjimo priemones, kad galėtų klausytis pokalbių telefonu tarp jo ir OLAF darbuotojų arba skaityti jų elektroninio pašto laiškus; jei taip, kokie jo asmens duomenys buvo surinkti taikant tokius būdus. OLAF 2002 m. rugpjūčio 22 d. atsakymo autorius p. I atsisakė skundo pareiškėjui suteikti kokių nors duomenų apie tyrimo būdus, kurie papildytų OLAF atsakyme į Parlamento klausimą E1504/02 jau pateiktą informaciją, nes tai pakenktų vykdomo tyrimo veiksmingumui. P. I nemanė, kad OLAF žinios apie įtarimus skundo pareiškėjui (šie įtarimai buvo išdėstyti 2004 m. vasario 11 d. laiškuose) buvo asmens duomenys, nes jis manė, kad: 1) OLAF nelaikė jų tyrimo tikslams, 2) jie nebuvo surinkti skundo pareiškėjo bylai sudaryti ir todėl nebuvo „bylų sistemos dalis“, kaip nurodyta Reglamento (EB) Nr. 45/2001 3 straipsnyje (OL L 8, 2001 12 1, p. 1). Bet kuriuo atveju įtarimai dėl skundo neatsirado taikant stebėjimo priemones, kurios buvo skundo pareiškėjo paklausimo objektas.

OLAF nuomonėje dėl skundo 1840/2002/GG tebuvo pareikšta, kad „OLAF atsakė į [skundo pareiškėjo] klausimą dėl savo turimų jo asmens duomenų“. Tai buvo vienintelis OLAF pareiškimas šiuo klausimu. Šis pareiškimas buvo padarytas atsakant į skundo pareiškėjo įtarimus, kad OLAF nepateikė atsakymo į visus jo 2002 m. liepos 29 d. laiške išdėstytus klausimus, todėl jis taip pat buvo skirtas konkrečiai stebėjimo priemonių taikymui.

Dėl OLAF pareiškimų dėl p. B 2002 m. balandžio 11 d. elektroninio laiško

OLAF pareiškimas, kad „su tokiu užmokesčiu nebuvo susietas [joks] konkretus žurnalistas ar asmuo“, buvo padarytas atsakant į ombudsmeno prašymą pakomentuoti p. B 2002 m. balandžio 11 d. elektroninio laiško turinį. OLAF atsakyme buvo pacituotas visas elektroninis laiškas, po kuriuo buvo pridėta pastraipa su komentarais, paaiškinančiais du elektroninio laiško pranešimus. Minėtame elektroniniame laiške, kalbant apie galimą užmokestį, nebuvo paminėta jokių pavardžių. Taigi OLAF pareiškime ombudsmenui buvo nurodyti akivaizdūs faktai, tai yra kad kalbant apie galimą užmokestį elektroniniame laiške nebuvo paminėta jokia pavardė, todėl tai nebuvo klaidinantis pareiškimas.

Dėl OLAF pareiškimo, kad ji gavo informaciją iš patikimų šaltinių, įskaitant Europos Parlamento narius

Vėlgi šis pareiškimas buvo padarytas paaiškinant p. B 2002 m. balandžio 11 d. vidaus

elektroniniame laiške esantį pranešimą, kad „tarnyboje ir bendrai Komisijoje sklandė gandai, kad už šiuos dokumentus galėjo būti sumokėta“. OLAF savo 2003 m. kovo 24 d. laiške ombudsmenui paaiškino, kad „OLAF iš patikimų šaltinių, įskaitant Europos Parlamento narius, gavo informacijos, kad už dokumentus galėjo būti sumokėtas užmokestis“. OLAF galėtų tik pakartoti, kad iš tikrųjų taip ir buvo.

Išvada

Remdamasi aukščiau nurodytais paaiškinimais, OLAF tvirtina, kad jos pareiškimai ombudsmenui byloje 1840/2002/GG buvo visiškai tikslūs ir neklaidinantys.

Skundo pareiškėjo pastabos

Savo pastabose skundo pareiškėjas gynė savo skundą ir pateikė šiuos toliau nurodytus komentarus:

P. I pateikė jam neteisingą informaciją. Šis faktas jo skunde ombudsmenui buvo paminėtas tik netiesiogiai. OLAF neneigė, kad p. I savo 2002 m. rugpjūčio 22 d. laiške pateikė objektyviai neteisingos informacijos. Šiame laiške p. I nurodė jo (skundo pareiškėjo) oficialų adresą ir telefono numerį. Buvo akivaizdu, kad OLAF negavo telefono numerio, taikydama bet kurias stebėjimo priemones. Taigi p. I pareiškimas turi būti aiškiai suprantamas taip, kad OLAF neturėjo apie jį jokios oficialios papildomos informacijos iš jokio šaltinio. Taigi šis pareiškimas buvo melagingas tiek objektyviu, tiek subjektyviu požiūriu. Savo nuomonėje ombudsmenui pateikusi nuorodą į p. I 2002 m. rugpjūčio 22 d. laišką, OLAF suklaidino ombudsmeną ir akivaizdžiai bandė sudaryti įspūdį, kad OLAF nevykdė jokio su juo susijusio tyrimo.

OLAF pareiškimas, kad „su tokiu užmokesčiu nebuvo susijęs [joks] konkretus žurnalistas ar asmuo“, buvo aiškiai padarytas atsižvelgiant į „patikimus šaltinius, įskaitant Europos Parlamento narius“, kuriuos OLAF paminėjo savo 2003 m. kovo 24 d. laiške. Vienintelė galima nurodytos citatos prasmė yra tai, kad OLAF pradėjo savo tyrimą liudytojų, kurie tarp įtariamųjų nepaminėjo jokio konkretaus asmens, pareiškimų pagrindu.

OLAF nepateikė jokių įrodymų, kurie pagrįstų jos tvirtinimą, kad ji turėjo Europos Parlamento narių pareiškimų dėl to, kurie žurnalistai galėjo sumokėti už tam tikrus dokumentus. OLAF visiškai nesistengė paaiškinti, kodėl už šią bylą atsakingas OLAF pareigūnas p. B pasakė Parlamento Biudžeto kontrolės komitetui neturįs jokių žinių apie tokius pareiškimus. OLAF taip pat nepaaiškino, kodėl šie pareiškimai nebuvo paminėti laiškuose šalių prokurorams. Taigi, nesant jokių priešingus faktus patvirtinančių įrodymų, buvo padaryta išvada, kad OLAF gandus pateikė kaip faktus ir todėl suklaidino ombudsmeną.

Skundo pareiškėjas pateikė 2002 m. kovo 22 d. rašto, kurį p. I pateikė OLAF direktoriui, kopiją.

Ombudsmeno rekomendacijos projektas

Rekomendacijos projektas

2005 m. vasario 2 d. ombudsmenas, vadovaudamasis Europos ombudsmeno statuto 3 straipsnio 6 dalimi, pateikė OLAF tokį rekomendacijos projektą:

„OLAF turėtų pripažinti, kad savo pareiškimuose ombudsmenui ryšium su jo atliekamo skundo 1840/2002/GG tyrimu pateikė neteisingų ir klaidinančių tvirtinimų“.

Savo rekomendacijos projektą Europos ombudsmenas argumentavo taip:

1.1. Skundo pareiškėjas savaitraštyje *Stern* dirbantis vokiečių žurnalistas gavo Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) konfidencialių dokumentų kopijų ir šiuos dokumentus panaudojo 2002 m. vasario 28 d. ir kovo 7 d. išspausdintuose dviejuose straipsniuose. 2002 m. kovo 27 d. OLAF paskelbė pranešimą spaudai, kuriame pažymėjo, kad „kažkoks žurnalistas“ gavo kai kuriuos konfidencialius OLAF dokumentus ir kad OLAF nusprendė pradėti vidaus tyrimą dėl įtariamo konfidencialių duomenų paskelbimo. Pagal pranešimą spaudai šio vidaus tyrimo metu taip pat bus tiriami įtarimai, kad minėti dokumentai buvo gauti „sumokėjus valstybės tarnautojui“ [7]. Skundo pareiškėjas ir jo laikraštis pareiškė manantys, kad OLAF pranešime spaudai nurodytas kaltinimas dėl kyšininkavimo turėtų būti vertinamas kaip jiems reiškiamas kaltinimas, nors šiame pranešime spaudai konkreti pavardė nebuvo paminėta. Skundo pareiškėjo teigimu, šis kaltinimas buvo nepagrįstas.

Atsižvelgęs į tai, kad OLAF atsisakė atšaukti minėtą pranešimą spaudai, skundo pareiškėjas pateikė skundą ombudsmenui (skundas 1840/2002/GG). 2002 m. gruodžio 10 d. OLAF pateikė ombudsmenui savo nuomonę dėl skundo. 2003 m. kovo 24 d. ji atsakė į ombudsmeno prašymą suteikti papildomos informacijos.

Vadovaudamasis turimais įrodymais, ombudsmenas padarė išvadą, kad minėtas pranešimas spaudai turėjo būti suprantamas kaip nuoroda į skundo pareiškėją ir kad OLAF nepateikė jokių įrodymų tame pranešime pareikštam kaltinimui pagrįsti. Todėl ombudsmenas pateikė rekomendacijos OLAF projektą, kuriame pakvietė tarnybą atšaukti pareikštus įtarimus dėl kyšininkavimo.

Manydamas, kad OLAF neužtikrino tinkamo jo rekomendacijos projekto įgyvendinimo, ombudsmenas užbaigė bylą 2003 m. lapkričio 20 d. sprendimu, kuriame padarė tokią kritišką pastabą: „OLAF, pateikdama nepakankamais ir visuomenei nagrinėti neprieinamais faktais pagrįstus įtarimus dėl kyšininkavimo, peržengė šiais veiksmais siekiamų tikslų proporcingumo ribas. Tai yra netinkamo administravimo atvejis“.

2004 m. kovo 19 d. Belgijos prokuratūra atliko kratą skundo pareiškėjo biure bei namuose Briuselyje ir konfiskavo daugybę dokumentų. Vėliau paaiškėjo, kad šias tyrimo priemones išprovokavo informacija, kurią 2004 m. vasario 11 d. OLAF perdavė Belgijos ir Vokietijos institucijoms. [8]

1.2. 2004 m. rugpjūčio mėnesį skundo pareiškėjas vėl kreipėsi į ombudsmeną ir pateikė dabartinį skundą. Skundo pareiškėjas pabrėžė, kad jis gavo OLAF 2004 m. vasario 11 d. Belgijos ir Vokietijos institucijoms išsiųstų laiškų kopijas. Vadovaudamasis šiuose laiškuose nurodyta informacija, skundo pareiškėjas įtaria, kad ryšium su bylos 1840/2002/GG tyrimu OLAF pateikė neteisingos informacijos, kuria siekė suklaidinti Europos ombudsmeną ir paveikti tyrimą.

1.3. Savo nuomonėje dėl dabartinio skundo OLAF teigė, kad jos pareiškimai ombudsmenui byloje 1840/2002/GG buvo visiškai tikslūs ir neklaidinantys.

1.4. Pagal EB steigimo sutarties 195 straipsnį Europos ombudsmenui yra nurodyta atlikti galimų netinkamo Bendrijos institucijų ir įstaigų administravimo atvejų tyrimus. 1994 m. kovo 9 d. Europos Parlamento sprendimo Nr. 94/262 dėl ombudsmeno pareigų atlikimą reglamentuojančių nuostatų ir bendrųjų sąlygų [9] (Ombudsmeno statuto) 2 straipsnio 2 dalyje ombudsmenui nurodoma kuo skubiau pranešti atitinkamai institucijai ar įstaigai apie jam pateiktą skundą. Vadovaujantis Ombudsmeno statuto 3 straipsnio 1 dalimi, atitinkama institucija ar įstaiga „gali jam pateikti naudingų paaiškinimų“. Ombudsmeno statuto 3 straipsnio 2 dalies pirmajame papunktyje nurodoma: „Bendrijos institucijos ir įstaigos privalo pateikti ombudsmenui visą jo prašomą informaciją ir leisti jam prieiti prie atitinkamų bylų. Jos gali atsisakyti pateikti informaciją tik dėl tinkamai pagrįstų slaptumo motyvų“.

1.5. Atsižvelgdamas į šias nuostatas, ombudsmenas laikosi nuomonės, kad Bendrijos institucijos ar įstaigos vykdomas netikslios ar klaidinančios informacijos teikimas ombudsmenui tyrimo metu prieštarautų Ombudsmeno statuto 3 straipsnio 2 dalies pirmajame papunktyje nustatytam įsipareigojimui.

1.6. Ombudsmenas pažymi, kad, OLAF supratimu, skundo pareiškėjas minėjo keturis pareiškimus ar pareiškimų grupes, kurios, jo nuomone, buvo neteisingos ar klaidinančios. Ši skundo interpretacija atrodo pagrįsta, todėl ombudsmenas išnagrinės OLAF padarytus keturis pareiškimus ar pareiškimų grupes.

1.7. *Pirmoji* pareiškimų, kuriuos OLAF padarė atlikdama ombudsmeno vykdyto skundo 1840/2002/GG tyrimą ir dėl kurių įsižeidė skundo pareiškėjas, grupė yra susijusi su 2002 m. kovo 27 d. pranešimu spaudai. Šiame pranešime spaudai, nenurodant jokių pavardžių, buvo paminėtas „kažkoks žurnalistas“. Savo 2002 m. gruodžio 10 d. nuomonėje dėl skundo 1840/2002/GG ir 2003 m. kovo 24 d. atsakyme į ombudsmeno prašymą suteikti papildomos informacijos OLAF pateikė tam tikrus argumentus, kuriais siekė įrodyti, kad nuoroda į „kažkokį žurnalistą“ galėjo reikšti bet kurį iš keleto žurnalistų, išspausdinusių straipsnius. Šie žurnalistai nurodė, kad turėjo aptariamų konfidencialių dokumentų. Savo 2003 m. kovo 24 d. laiške OLAF taip pat užsiminė, kad „nuoroda galėjo reikšti bet kokią kitą žurnalistą, nes OLAF nepareiškė, kad tyrimas buvo susijęs su kokia nors konkrečia medžiaga, kuri jau buvo išspausdinta“.

Ombudsmenas sutinka, kad 2002 m. gruodžio 10 d. ir 2003 m. kovo 24 d. OLAF laiškuose pateikti paaiškinimai atitinka 2002 m. kovo 27 d. pranešimo spaudai formuluotę. Tačiau

ombudsmenas pažymi, kad iš laiškų, kuriuos OLAF 2004 m. vasario 11 d. adresavo Belgijos ir Vokietijos prokurorams, akivaizdžiai aiškėja, kad: 1) iš dviejų straipsnių, kuriuos savaitraštis *Stern* išspausdino 2002 m. vasario 28 d. ir kovo 7 d., OLAF padarė išvadą, kad skundo pareiškėjas turėjo su aptariamu klausimu susijusius dokumentus; 2) 2002 m. kovo 22 d. OLAF gavo informacijos, kad skundo pareiškėjas (kurio pavardė minima tą pačią dieną parengtuose raštuose) kažkam iš OLAF už tam tikrus konfidencialius dokumentus sumokėjo 8 000 eurų; 3) taip gauta informacija buvo anonimiškai panaudota 2002 m. kovo 27 d. pranešime spaudai. Taigi, ombudsmeno nuomone, yra aišku, kad, 2002 m. kovo 27 d. skelbdama pranešimą spaudai su nuoroda į „kažkokį žurnalistą“, OLAF turėjo omenyje tik skundo pareiškėją. Ombudsmenas mano, kad OLAF galėjo pagrįstai paaiškinti savo nuomonę apie objektyvią pranešimo spaudai reikšmę, tačiau buvo klaida kartu nepaaiškinti ombudsmenui, kad žurnalistas, kurį tarnyba turėjo omenyje, iš tikrųjų buvo skundo pareiškėjas.

1.8. *Antrasis* pareiškimas, kurį kritikuoja skundo pareiškėjas, yra susijęs su OLAF pranešimu savo nuomonėje dėl skundo 1840/2002/GG, kad ji „atsakė į jo [skundo pareiškėjo] klausimus apie savo turimus jo asmens duomenis“. Kaip OLAF patvirtino savo nuomonėje dėl dabartinio skundo, šį pareiškimą reikia suprasti taip, kad savo 2002 m. rugpjūčio 22 d. laiške skundo pareiškėjui OLAF atsakė į jo klausimus. Šiame laiške OLAF pabrėžė, kad „mūsų tarnyba neturi jokių jūsų asmens duomenų, išskyrus jūsų darbo adresą, telefono numerį ir kt.“ Savo pastabose dėl OLAF nuomonės skundo pareiškėjas aiškiai pareiškė, kad, jo nuomone, šis paskutinis tvirtinimas yra melagingas. Tiesa, 2002 m. rugpjūčio 22 d. pareiškimas nebuvo padarytas ryšium su ombudsmeno vykdytu skundo 1840/2002/GG tyrimu (šis tyrimas buvo pradėtas vėliau). Tačiau reikėtų pažymėti, kad OLAF savo nuomonėje dėl skundo 1840/2002/GG paminėjo, kad šis tvirtinimas buvo atsakymas į skundo pareiškėjo klausimą dėl minėto dalyko. Esant tokioms aplinkybėms, ombudsmenas daro išvadą, kad OLAF 2002 m. gruodžio 10 d. nuomonė turėtų būti vertinama taip: 1) į skundo pareiškėjo klausimą dėl OLAF turimų jo asmens duomenų buvo atsakyta 2002 m. rugpjūčio 22 d. laiške, 2) šis atsakymas buvo teisingas. Todėl ombudsmenas mano, kad klausimas, ar OLAF nuomonė dėl skundo 1840/2002/GG tuo požiūriu buvo neteisinga arba klaidinanti, priklauso nuo to, ar pats 2002 m. rugpjūčio 22 d. laiškas buvo neteisingas ar klaidinantis.

2002 m. rugpjūčio 22 d. laišku atsakoma į skundo pareiškėjo 2002 m. liepos 29 d. laišką. Šiame laiške skundo pareiškėjas klausė OLAF, ar tarnyba taikė kokius nors telefono arba elektroninio pašto ryšio sekimo būdus ir ar OLAF tokiu būdu gavo kokių nors jo asmens duomenų. Ombudsmenas mano, kad OLAF savo atsakyme galėjo apsiriboti pareiškimu, kad ji neturi jokių asmens duomenų, kurie būtų buvę gauti taikant specialiąsias stebėjimo priemones (žinoma, tokiu atveju, jei taip buvo iš tikrųjų). Tačiau savo 2002 m. rugpjūčio 22 d. atsakyme OLAF nepateikė tokių išlygų. Šiame atsakyme paprasčiausiai buvo pareikšta, kad OLAF visada siekė užtikrinti, kad jos taikomi tyrimo metodai atitiktų įstatymų reikalavimus ir kad OLAF „neturi jokių jūsų asmens duomenų, išskyrus jūsų darbo adresą, telefono numerį ir kt.“.

Tačiau paskutinioji šio pareiškimo dalis buvo akivaizdžiai neteisinga. Laiškai, kuriuos 2004 m. vasario 11 d. OLAF išsiuntė Belgijos ir Vokietijos prokurorams, rodo, kad 2002 m. kovo 22 d. OLAF iš tikrųjų gavo informacijos, susijusios su skundo pareiškėju ir su aptariamu OLAF dokumentų paskelbimu. Vadovaudamasis šiais laiškais vokiečių žurnalistas p. G. įtarė, kad

skundo pareiškėjas sumokėjo tam tikrą pinigų sumą už konfidencialius OLAF dokumentus. Ombudsmenas mano, kad yra akivaizdu, jog ši informacija (neatsižvelgiant į tai, ar ji buvo tiksli, ar ne) yra asmens duomenys, kaip nurodyta 2000 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 45/2001 dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo. [10] Šio reglamento 2 straipsnio a dalyje asmens duomenys apibrėžiami kaip „bet kokia informacija, susijusi su nustatytu ar nustatytinu fiziniu asmeniu“. P. G pareiškimas, kuriuo skundo pareiškėjas kaltinamas kyšininkavimu, tenkina šią sąlygą. Šiame kontekste OLAF įrodinėjo, kad 2002 m. rugpjūčio 22 d. laiško autorius p. I manė, kad OLAF žinios apie įtarimus dėl skundo pareiškėjo nebuvo asmens duomenys, nes jis manė, kad: 1) OLAF nelaikė šių duomenų tyrimo tikslais, 2) šie duomenys nebuvo surinkti skundo pareiškėjo bylai sudaryti, todėl nebuvo „bylų sistemos dalis“, kaip nurodyta Reglamento (EB) Nr. 45/2001 3 straipsnyje. Ombudsmenas nemano, kad šie argumentai yra įtikinami. Net jeigu tam tikra informacija nebuvo laikoma turint tikslą ją ištirti arba nebuvo bylų sistemos dalis (tuo skundo pareiškėjas ne be pagrindo abejoja), tai nepakeičia fakto, kad minėta informacija buvo skundo pareiškėjo asmens duomenys. Ombudsmenas taip pat nemano, kad šiame kontekste būtų svarbu tai, kad p. I galėjo subjektyviai manyti, jog atitinkama informacija nebuvo asmens duomenys. Be to, reikėtų atsižvelgti į tai, kad iki to laiko, kol OLAF savo nuomonėje dėl skundo 1840/2002/GG pateikė nuorodą į šį pareiškimą, ji turėjo pakankamai laiko visiems susijusiems faktiniams ir teisiniams klausimams iš naujo apsvastyti.

Taigi ombudsmenas prieina išvadą, kad OLAF pareiškimas 2002 m. rugpjūčio 22 d. laiške, kurį ji paminėjo savo nuomonėje dėl skundo 1840/2002/GG, kad ši tarnyba neturėjo jokių skundo pareiškėjo asmens duomenų (išskyrus jo darbo adresą, telefono numerį ir kt.), buvo neteisingas.

1.9. *Trečiasis* skundo pareiškėją įžeidęs pareiškimas yra susijęs su OLAF 2003 m. kovo 24 d. laišku ombudsmenui. Šiame laiške OLAF pareiškė, kad „su tokiu užmokesčiu nebuvo susietas [joks] konkretus žurnalistas ar asmuo“. Savo nuomonėje dėl dabartinio skundo OLAF pabrėžė, kad šis pareiškimas buvo padarytas atsakant į ombudsmeno kvietimą pakomentuoti p. B 2002 m. balandžio 11 d. elektroninį laišką. Tame elektroniniame laiške nebuvo paminėtos jokios su galimu užmokesčiu susijusios pavardės. Taigi, OLAF teigimu, minėtame pareiškime tebuvo nurodyta tai, kas yra akivaizdu, tai yra, kad elektroniniame laiške nebuvo nurodyta jokių su galimu užmokesčiu susijusių pavardžių, todėl jis nebuvo klaidinantis.

Ombudsmenas pažymi, kad iš karto prieš aptariamą pareiškimą buvo pateiktas pareiškimas, jog „OLAF iš patikimų šaltinių, įskaitant Europos Parlamento narius, gavo informacijos, kad už dokumentus galėjo būti sumokėtas užmokestis“. Todėl jis mano, kad pareiškimą, jog „su tokiu užmokesčiu nebuvo susijęs [joks] konkretus žurnalistas ar asmuo“, bet koks nuovokus skaitytojas buvo verčiamas suprasti taip, kad šie „patikimi šaltiniai“ neįvardijo jokio konkretaus žurnalisto ar asmens. Tačiau, kaip ką tik buvo nurodyta, šaltiniai, kuriais OLAF pasiklioė (p. G) paminėjo skundo pareiškėją, kuris yra įtariamas dėl kyšininkavimo. Šiomis aplinkybėmis OLAF pareiškimas buvo bent jau klaidinantis, jei ne visiškai neteisingas.

1.10. *Ketvirtasis* skundo pareiškėjo sukritikuotas pareiškimas yra 2003 m. kovo 24 d. OLAF laiške pareikštas tvirtinimas, kad „OLAF iš patikimų šaltinių, įskaitant Europos Parlamento narius, gavo informacijos, kad už šiuos dokumentus galėjo būti sumokėtas užmokestis“. Savo

skunde skundo pareiškėjas paminėjo OLAF pareigūno p. B [11] 2004 m. balandžio 7 d. Europos Parlamento Biudžeto kontrolės komitete padarytą pareiškimą. Pagal šį pareiškimą (kaip jį cituoja skundo pareiškėjas) p. B neturėjo „jokio supratimo“ apie įtarimo, kad informacija buvo gauta iš Europos Parlamento narių, kilmę. P. B paminėjo galimybę, kad tai galėjo būti gandas. Todėl, skundo pareiškėjo nuomone, OLAF, paminėdama gandus kaip faktus, suklaidino ombudsmeną. Savo nuomonėje dėl dabartinio skundo OLAF pareiškė, kad šis pareiškimas buvo padarytas aiškinant p. B 2002 m. balandžio 11 d. vidaus elektroniniame laiške padarytą pareiškimą, jog „tarnyboje ir Komisijoje bendrai sklandė „gandai“, kad už šiuos dokumentus galėjo būti sumokėta“. OLAF teigimu, jos 2003 m. kovo 24 d. laiške buvo paaiškinta, kad „OLAF iš patikimų šaltinių, įskaitant Europos Parlamento narius, gavo informacijos, kad už šiuos dokumentus galėjo būti sumokėtas užmokestis“. OLAF pabrėžė galinti tik pakartoti, kad taip buvo iš tikrųjų.

Ombudsmenas pažymi, kad p. B 2002 m. balandžio 11 d. elektroniniame laiške Europos Parlamento nariai nėra paminėti kaip gandų, apie kuriuos kalbama šiame laiške, šaltinis. Laiško formuluote, pagal kurią šie gandai „sklando bendrai tarnyboje ir Komisijoje“, papildomai atmetama galimybė, kad galėjo būti ketinama pateikti nuorodą į Europos Parlamento narius. Be to, ombudsmenas pažymi, kad OLAF neatsakė į skundo pareiškėjo pareiškimą, jog p. B Parlamento Biudžeto kontrolės komitetui pareiškė neturintis jokių žinių apie tokius pareiškimus. Todėl ombudsmenas mano, kad OLAF pripažįsta, jog skundo pareiškėjas teisingai perteikė p. B pastabas šiam komitetui. Šiame kontekste reikėtų pažymėti, kad p. B matomai yra vienas iš aukščiausių šį klausimą nagrinėjusių OLAF pareigūnų [12], todėl ombudsmenas mano, kad p. B turėjo išsamių žinių apie šią bylą. Manyti, kad p. B savo pareiškimuose Europos Parlamento Biudžeto kontrolės komitetui galėjo nurodyti netiesą, negalima, todėl labiausiai tikėtina išvada, kurią galima padaryti iš p. B pareiškimų, yra ta, kad OLAF iš Europos Parlamento narių iš tikrųjų negavo jokios panašios informacijos. Šį aiškinimą pagrindžia ir tas faktas, kad 2004 m. vasario 11 d. laiškuose šalių prokurorams nepamirėta jokia Europos Parlamento narių pateikta informacija. Ombudsmenas pažymi, kad OLAF savo nuomonėje dėl dabartinio skundo pati pabrėžė, kad 2004 m. vasario 11 d. laiškuose šalių prokurorams buvo išdėstyta *visa* informacija, kurią OLAF gavo savo vidaus tyrimo metu.

Atsižvelgdamas į aukščiau išvardytus faktus, ombudsmenas mano, kad OLAF 2003 m. kovo 24 d. laiške padarytas pareiškimas, kad ji „iš patikimų šaltinių, įskaitant Europos Parlamento narius, gavo informacijos, kad už šiuos dokumentus galėjo būti sumokėtas užmokestis“, atrodo neteisingas.

1.11. Vadovaudamasis savo atliktu dabartinio skundo tyrimu, ombudsmenas daro išvadą, kad OLAF iš tikrųjų, kaip įtarė skundo pareiškėjas, pateikė neteisingos ar klaidinančios informacijos ryšium su skundo 1840/2002/GG tyrimu.

Išsami OLAF nuomonė

Gavusi rekomendacijos projektą ir vadovaudamasi Europos ombudsmeno statuto 3 straipsnio 6 dalimi, OLAF 2005 m. kovo 8 d. išsakė savo išsamią nuomonę.

Išsakydama savo išsamią nuomonę, OLAF pateikė tokias pastabas:

Dėl *pirmosios* pareiškimų grupės. Skundo pareiškėjas savo skunde 1840/2002/GG teigė įtariąs, kad „OLAF elgėsi neteisingai, savo 2002 m. kovo 27 d. pranešime spaudai ir komentaruose laikraščiui *European Voice* viešai paskelbusi kaltinimus dėl kyšininkavimo, kuriuos reikėjo suprasti kaip skirtus skundo pareiškėjui ir jo laikraščiui“. OLAF tvirtinimai 2002 m. gruodžio 10 d. ir 2003 m. kovo 24 d. pareiškimuose ombudsmenui buvo padaryti atsakant į šį įtarimą. Juose dėmesys buvo atkreiptas į tai, kaip šis pareiškimas pranešime spaudai gali būti aiškinamas, ir į tai, ar tiesa tai, kad kaltinimai dėl kyšininkavimo gali būti suprasti tik kaip skirti skundo pareiškėjui ir jo laikraščiui. Tai, kad 2002 m. kovo 22 d. OLAF gavo informacijos, kuri patvirtino, kad skundo pareiškėjas davė kyšį, nėra tiesiogiai susiję su klausimu, ar OLAF pareiškimas dėl pranešimo spaudai buvo klaidinantis. OLAF nebuvo paprašyta paaiškinti, kokios informacijos tuo metu ji realiai turėjo.

Dėl *antrojo* pareiškimo. OLAF nesiekė suteikti ombudsmenui klaidinančios ar neteisingos informacijos. Jos 2002 m. rugpjūčio 22 d. laiškas buvo pagrįstas Reglamento (EB) Nr. 45/2001 2 straipsnio a dalies, kurią OLAF taikė tuo metu (2002 m. rugpjūčio mėnesį), aiškinimu. Teisingumo Teismas dar nepaskelbė šio straipsnio aiškinimo ir dėl to klausimo šiuo metu bylinėjamas teisme. Tačiau OLAF pripažino, kad ombudsmeno taikytas platesnis šio įstatymo aiškinimas buvo išmintingas pasirinkimas. Todėl ateityje ji vadovausis ombudsmeno pateiktu šio straipsnio aiškinimu, nebent Teismas priimtų priešingą sprendimą. Be to, OLAF artimiausiu metu pateiks pranešimą Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnui ir, vadovaudamasi Reglamento 27 straipsniu ir 46 straipsnio j dalimi, prašys atlikti išankstinį patikrinimą dėl tarnyboje atliekamo asmens duomenų, susijusių su tyrimu dėl įtariamų nusikaltimų, apdorojimo.

Dėl *trečiojo* pareiškimo. Klausimą, kurį OLAF pateikė ombudsmenas, reikėjo suprasti kaip nuorodą į p. B 2002 m. balandžio 11 d. elektroninį laišką. OLAF galėtų tik pakartoti, kad jos pareiškimas, kad „su tokiu užmokesčiu nebuvo susijęs [joks] konkretus žurnalistas ar asmuo“, buvo šio elektroninio laiško turinio paaiškinimas. OLAF neturėjo jokių ketinimų suklaidinti ombudsmeną.

Dėl *ketvirtojo* pareiškimo. OLAF generalinis direktorius 2002 m. kovo 11 d. dalyvavo Europos Parlamento Biudžeto kontrolės komiteto posėdyje Strasbūre ir atsakė į klausimus dėl konfidencialios informacijos nutekėjimo. Ta proga keli komiteto nariai jam leido suprasti girdėję, kad už nutekėjusią informaciją galėjo būti sumokėtas užmokestis. Nors šiuose pareiškimuose konkrečių duomenų nebuvo, OLAF generalinis direktorius suteikė jiems tam tikrą reikšmę, nes tai buvo Parlamento narių pareiškimai. Tačiau atsižvelgdamas į šios informacijos pobūdį (tai buvo gandai), OLAF generalinis direktorius neparengė rašto, susijusio su byla, ir todėl oficialioje byloje ši informacija nebuvo nurodyta. Be to, dėl šios priežasties ji nebuvo įtraukta į informaciją, kurią OLAF pateikė šalių teismo institucijoms.

Iki 2002 m. lapkričio 1 d. p. B [13] nedarbo OLAF. Pirmą kartą jis buvo paskirtas atsakingu už šį klausimą tik tada, kai 2003 m. lapkričio 1 d. buvo paskirtas laikinai eiti patarėjo vidaus tyrimų klausimais pareigas. Taigi tada, kai OLAF generalinis direktorius gavo šią informaciją, p. B net

nedirbo minėtoje tarnyboje. Kadangi pareiškimai nebuvo įtraukti į bylą, todėl nenuostabu, kad p. B neturėjo apie juos žinių, gautų iš tiesioginių šaltinių. Taigi 2003 m. kovo 24 d. laiške nurodytas pareiškimas ir p. B pareiškimas liudijant Europos Parlamento Biudžeto kontrolės komitete neprieštarauja vienas kitam.

OLAF užbaigė savo nuomonę pareiškdamas, kad dėl aukščiau nurodytų priežasčių ji negalėjo sutikti su ombudsmeno išvada, kad buvo pateikusi ombudsmenui klaidinančių pareiškimų.

Skundo pareiškėjo pastabos

Savo pastabose skundo pareiškėjas pateikė tokius komentarus:

OLAF nepateikė jokių naujų ir įtikinamų argumentų, kurie leistų suabejoti ombudsmeno išvadomis. Taigi vyresnieji OLAF pareigūnai sąmoningai padarė neteisingus pareiškimus, kuriais buvo siekiama paveikti ombudsmeno tyrimą byloje 1840/2002/GG. Atsižvelgiant į rimtą bylos pobūdį, turėtų būti pateiktas pranešimas Europos Parlamentui.

Dėl *pirmosios* pareiškimų grupės. OLAF 2004 m. kovo 11 d. rašte Belgijos institucijoms pati aiškiai pripažino, kad priekaištai, pareikšti jos 2002 m. kovo 27 d. pranešime spaudai ir laikraščiui *European Voice*, buvo skirti vien tik skundo pareiškėjui.

Dėl *antrojo* pareiškimo. OLAF pakartojo savo tvirtinimą, kad p. I manė, jog OLAF nelaikė p. G jam (skundo pareiškėjui) pareikštų kaltinimų tam, kad juos tirtų, ir kad ta informacija nebuvo bylos dalis. Tačiau tai yra akivaizdžiai neteisingas pranešimas. Savo 2002 m. kovo 22 d. rašte p. I pats pažymėjo, kad „mes tęsiame savo tyrimą“ ir kad Komisija, „jei įrodymai gali būti surasti, tikriausiai norės nubausti žurnalistą, kad pasimokytų kiti“. Kaip paminėta OLAF rašte Belgijos institucijoms, p. G pareiškimai jau buvo panaudoti OLAF 2002 m. kovo 27 d. pranešime spaudai. Sunku patikėti, kad p. I galėjo nežinoti apie šį pranešimą spaudai. OLAF generalinis direktorius taip pat negalėjo nežinoti, kaip buvo panaudoti p. G pareiškimai, tuo labiau kad OLAF oficialiai išklauė p. G 2002 m. gruodžio 9 d., likus vienai dienai iki tol, kol OLAF išsiuntė ombudsmenui savo nuomonę dėl bylos 1840/2002/GG. [14] Sunku patikėti, kad OLAF generalinis direktorius, prieš rašydamas ombudsmenui, nepatikrino, kaip vyksta tyrimas. Taigi neištaisydamas p. I 2002 m. rugpjūčio 22 d. padaryto pareiškimo, OLAF generalinis direktorius akivaizdžiai ir sąmoningai suklaidino ombudsmeną.

Dėl *trečiojo* pareiškimo. OLAF paaiškinimai reikštų, kad jos tyrimas buvo pagrįstas savo atstovo spaudai padarytais pareiškimais. Tai būtų akivaizdžiai beprasmiška.

Dėl *ketvirtojo* pareiškimo. OLAF pareiškimai tik patvirtino ombudsmeno išvadas. Visi faktai rodė, kad tariamais Parlamento narių pareiškimai niekada nebuvo padaryti. Atsižvelgiant į svarbą, kurią OLAF teikė p. G skleidžiamiems gandams, būtų nesuprantama, jeigu OLAF generalinis direktorius nepasinaudotų proga paklausti susijusių Europos Parlamento narių dėl galimų aptariamų informacijos šaltinių. OLAF generalinis direktorius net nepaaiškino, kodėl jis nepranešė p. B apie tariamus Parlamento narių pareiškimus. 2004 m. balandžio 5 d. Europos

Parlamento narė dr. Gabriele Stauner raštu pranešė OLAF, kad šios tarnybos atstovai 2004 m. balandžio 7 d. Biudžeto kontrolės komiteto posėdyje bus klausinėjami dėl tariamų Europos Parlamento narių pareiškimų. Sunku patikėti, kad, esant tokioms aplinkybėms, p. B, prieš dalyvaudamas komiteto posėdyje, nepatikrintų šio klausimo savo tarnyboje. Bet kuriuo atveju OLAF generalinis direktorius turėjo bent paminėti susijusių Europos Parlamento narių pavardes, kad jo pareiškimas būtų bent šiek tiek įtikinamesnis. Tačiau jis to nepadarė.

Ombudsmeno pateikiamas išsamios OLAF nuomonės įvertinimas

Ombudsmenas mano, kad OLAF iš esmės atsisakė priimti visą jo rekomendacijos projektą. Tiesa, dėl antrojo rekomendacijos projekte paminėto pareiškimo OLAF nurodė, kad ateityje laikysis ombudsmeno taikomo Reglamento (EB) Nr. 45/2001 2 straipsnio a dalies aiškinimo, nebent teismas nurodytų kitaip. Tačiau ombudsmenas pažymi, kad OLAF vis dėlto atmetė jo išvadas ir dėl šio pareiškimo.

Krupščiai išanalizavęs išsamią OLAF išvadą, ombudsmenas laikosi nuomonės, kad OLAF nepateikė jokių esminių ir naujų argumentų dėl rekomendacijos projekte aptartų *pirmųjų trijų* pareiškimų (ar pareiškimų grupių). Todėl ombudsmenas gali tik patvirtinti išvadas, kurias jis padarė dėl šių pareiškimų.

Kalbėdamas apie *ketvirtąjį* pareiškimą, ombudsmenas pažymi, kad OLAF nurodo gandas pagrįstą informaciją, kurią, OLAF generalinio direktoriaus tvirtinimu, 2002 m. kovo 11 d. Strasbūre vykusiame Europos Parlamento Biudžeto kontrolės komiteto posėdyje pateikė Parlamento nariai. Tačiau ombudsmenas taip pat pažymi, kad OLAF generalinis direktorius neparengė bylai skirto rašto dėl šios informacijos, nors jis ir teikė „tam tikrą reikšmę“ minėtiems pareiškimams.

Ombudsmenui sunku suprasti, kodėl OLAF manė, kad jos 2003 m. kovo 24 d. laiške ombudsmenui yra tinkama paminėta „informacija iš patikimų šaltinių, įskaitant Europos Parlamento narius“, nes OLAF pati: 1) sutinka, kad šiuose tariamuose pareiškimuose nebuvo nurodyta jokių konkrečių duomenų, juose buvo tik gandas pagrįstų tvirtinimų; 2) mano, kad informacija nebuvo svarbi, kad ją būtų verta nurodyti su byla susijusiame rašte; 3) pripažino, kad ta pati informacija nebuvo paminėta nacionalinėms institucijoms skirtuose raštuose, nors OLAF paskelbė, kad šiuose raštuose buvo pateikta *visa* jos gauta informacija. Be to, ombudsmenas taip ir neįsitikino, kaip p. B pareiškimai Europos Parlamento Biudžeto kontrolės komitete 2004 m. balandžio 7 d. gali būti suderinti su aukščiau minėtu 2003 m. kovo 24 d. OLAF pareiškimu. Kaip teisingai nurodė skundo pareiškėjas, Europos Parlamento narė dr. Gabriele Stauner prieš minėtą Biudžeto kontrolės komiteto posėdį nusiuntė OLAF generaliniam direktoriui tam tikrus klausimus. Šio laiško kopija buvo nusiųsta komiteto nariams ir Europos ombudsmenui. Vienas iš dr. Stauner klausimų yra susijęs su prieš tai minėtu pareiškimu, kurį OLAF išdėstė savo 2003 m. kovo 24 d. laiške ombudsmenui (jį dr. Stauner citavo savo laiške). P. B pareiškimai komitete vargu ar gali būti aiškinami kitaip nei teiginiai, kad OLAF nežinojo apie kokius nors Europos Parlamento narių padarytus pareiškimus, nebent būtų manoma, kad p. B (OLAF komitete

atstovaujantis asmuo) nebuvo tinkamai iš anksto informuotas arba neturėjo pakankamai žinių apie bylą.

Kaip teisingai pažymi skundo pareiškėjas, bet kurio atveju OLAF vis dar nebandė pagrįsti savo tvirtinimo ir nurodyti Parlamento narių, kurie, jos tvirtinimu, pateikė minėtą informaciją, pavardžių.

Esant šioms aplinkybėms, ombudsmenas laikosi nuomonės, kad jo išvados dėl *ketvirtojo* pareiškimo taip pat lieka galios.

Ombudsmeno rekomendacija

Atsižvelgdamas į visa tai, ombudsmenas pateikia OLAF šią rekomendaciją, kuria pakartoja savo rekomendacijos projektą:

OLAF turėtų pripažinti, kad savo pareiškimuose ombudsmenui ryšium su jo atliekamo skundo 1840/2002/GG tyrimu pateikė neteisingų ir klaidinančių tvirtinimų.

Europos Parlamentas galėtų apsvarstyti galimybę priimti šią rekomendaciją kaip rezoliuciją.

Strasbūras, 2005 m. gegužės 12 d.

P. Nikiforos DIAMANDOUROS

[1] 1994 m. kovo 9 d. Europos Parlamento sprendimas Nr. 94/262 dėl ombudsmeno pareigų atlikimą reglamentuojančių nuostatų ir bendrųjų sąlygų, OL L 113, 1994 05 04, p. 15.

[2] 1999 m. gegužės 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų, OL L 136, 31 5 1999, p. 1.

[3] Tokia formuluotė buvo pateikta pranešime spaudai vokiečių kalba. Šio pranešimo spaudai tekste anglų kalba, kuris pateiktas OLAF tinklalapyje, pateikta šiek tiek skirtinga formuluotė: „Vadovaujantis tarnybos gauta informacija, kažkoks žurnalistas gavo kai kuriuos dokumentus, susijusius su vadinamuoju Van Buitenen reikalu. Neatmetama galimybė, kad už šiuos dokumentus galėjo būti sumokėta kam nors iš OLAF (ar iš kitos ES institucijos)“.

[4] Vokiečių prokuroras taip pat pradėjo tyrimą, tačiau nenurodė atlikti kratos skundo pareiškėjo namuose ar biure.

[5] Kitas asmuo nei anksčiau minėtas OLAF atstovas spaudai.

[6] Toliau nurodyto tyrimo metu OLAF ombudsmenui taip pat pateikė šių raštų kopijas.

[7] Šio pranešimo spaudai tekste anglų kalba, kuris pateiktas OLAF tinklalapyje, pateikta šiek tiek skirtinga formuluotė: „Vadovaujantis tarnybos gauta informacija, kažkoks žurnalistas gavo kai kuriuos dokumentus, susijusius su vadinamuoju Van Buitenen klausimu. Neatmetama galimybė, kad už šiuos dokumentus galėjo būti sumokėta kam nors iš OLAF (ar gal iš kitos ES institucijos)“.

[8] Vokietijos prokuroras taip pat pradėjo tyrimą, tačiau nenurodė atlikti kratos skundo pareiškėjo namuose ar biure.

[9] OL L 113, 1994 05 04, p. 15.

[10] OL L8, 1 12 2001, p. 1.

[11] Kitas asmuo nei anksčiau minėtas OLAF atstovas spaudai.

[12] Jo pavardė nurodyta ant ataskaitos, kuri buvo perduota Belgijos prokurorams 2004 m. vasario 11 d.

[13] Kitas asmuo, nei anksčiau minėtas OLAF atstovas spaudai.

[14] Šio posėdžio protokolo kopiją ombudsmenui pateikė skundo pareiškėjas.